

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **J. P.,** zastoupené Mgr. Blankou Morávkovou, advokátkou se sídlem Branišovice 101, Branišovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 9. 2012, č. j. 10 A 81/2012 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) žalobou ze dne 30. 8. 2012 u Krajského soudu v Českých Budějovicích brojila proti rozhodnutí žalovaného, odboru regionálního rozvoje, územního plánování, stavebního úřadu a investic ze dne 23. 7. 2012, č. j. OREG 18702/2012/luka. Krajský soud v Českých Budějovicích stěžovatelku usnesením ze dne 31. 8. 2012, č. j. 10 A 81/2012 - 10, vyzval k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby ve výši 3000 Kč. Na uvedenou výzvu reagovala stěžovatelka podáním ze dne 5. 9. 2012, ve kterém krajský soud žádala o osvobození od soudního poplatku, k němuž následně k výzvě krajského soudu přiložila i „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudního poplatku“ ze dne 13. 9. 2012, nadto opatřené i výčtem nemovitostí, jejichž je stěžovatelka vlastnicí či spoluvlastnicí.

[2] O této žádosti krajský soud posléze rozhodl v záhlaví citovaným usnesením tak, že stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků, neboť v případě stěžovatelky neshledal důvody pro osvobození od poplatkové povinnosti. Své rozhodnutí krajský soud mimo jiné odůvodnil tím, že z uvedeného Potvrzení ze dne 13. 9. 2012, které stěžovatelka soudu doložila, vyplývá, že její celkový měsíční příjem je tvořen vedle starobního důchodu ve výši 7565 Kč i příjmem plynoucího z pracovního poměru uzavřeného na dobu určitou ve výši 5870 Kč, a činí tedy celkem 13 435 Kč. Nadto je vlastnicí či spoluvlastnicí několika nemovitostí, přičemž v jedné z nich sama bydlí a nevznikají jí tedy náklady spojené s placením nájemného. „*Z uvedeného vyplývá, že v tomto případě nejsou dány žádné důvody objektivní povahy jako např. zdravotní indispozice, které by mohly omezit její výdělkové schopnosti, a lze tedy uzavřít, že žalobkyně není osobou nemajetnou, je schopna dosahovat nějakého příjmu a je schopna, resp. měla by být schopna si i prostředky na zaplacení soudního poplatku z návrhu, který činí 3000 Kč zajistit. Tuto skutečnost rovněž dokládá fakt, že žalobkyně je v řízení zastoupena právní zástupkyní a musela rovněž počítat s finančními prostředky vynaloženými na toto zastoupení.*“

[3] Stěžovatelka napadla uvedené usnesení krajského soudu kasační stížností, kterou se z důvodů uvedených v ust. 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhá jeho zrušení, neboť má za to, že krajský soud své právní závěry založil na nesprávně zjištěném skutkovém stavu a jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné, nesrozumitelné a je zde i nedostatek důvodů k odmítavému rozhodnutí. Své nesouhlasné stanovisko se způsobem, jakým krajský soud rozhodl o její žádosti o osvobození od soudních poplatků, odůvodnila konkrétními námitkami, když soud nijak nezohlednil jednak její měsíční náklady spojené s bydlením, ač bydlí ve svém vlastním bytě, jednak její úvěr na přestavbu sklepa, který měsíčně činí 1 500 Kč, stejně jako náklady spojené s léčbou její zhoubné nemoci. Krajský soud tak dle stěžovatelky při hodnocení jejích celkových měsíčních příjmů nezohlednil některé konkrétní výdaje a celkově zkreslil její současnou finanční situaci.

[4] V rámci přezkumu naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud v tomto případě netrval, s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení krajského soudu, na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Opačný postup by totiž znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz).

[5] Kasační stížnost je tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, byť nebyl zaplacen soudní poplatek. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že není důvodná.

[6] Stěžovatelka brojí proti tomu, že nebylo vyhověno její žádosti o osvobození od soudního poplatku za jí podanou žalobu. Nejvyšší správní soud nicméně kasační námitky stěžovatelky nepovažuje za důvodné a se závěrem krajského soudu o nepřiznání stěžovatelce osvobození od soudního poplatku ve výši 3000 Kč se ztotožňuje, neboť plně koresponduje se závěry vyplývajícími z judikatury Nejvyššího správního soudu ve vztahu k institutu osvobození od soudních poplatků.

[7] Jak již Nejvyšší správní soud ve své judikatuře několikrát konstatoval, individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana

účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích, který by mu případně znemožnil přístup k soudní ochraně ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Tento druh osvobození od soudních poplatků je zařazen v § 36 odst. 3 s. ř. s. Z dikce ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků. Mimo toto ustanovení se dílčím způsobem aplikuje rovněž ust. § 138 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř."), za použití ust. § 64 s. ř. s., podle něhož lze přiznat účastníku řízení osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka, a to zcela nebo zčásti. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, či rozsudek ze dne 26. 11. 2011, č. j. 7 As 101/2011 – 66).

[8] Klíčovou otázkou při aplikaci cit. ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. tedy je, zda účastník nemá dostatečné prostředky, což by odůvodňovalo částečné osvobození od soudních poplatků, či zda jsou v jeho případě dány zvlášť závažné důvody, pro něž by bylo namístě jej od soudních poplatků osvobodit zcela. Neurčitý právní pojem „dostatečné prostředky" řeší celá řada rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, který vymezil obecné vodítko pro posouzení dostatečnosti prostředků při rozhodování o osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. například v rozsudku ze dne 23. 2. 2006, č. j. 4 Ans 3/2005 - 148: *„V současné době nejsou v platném právu vyjádřena objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků, resp. jejich tíživosti. Osvobození od soudních poplatků je tak věcí úvahy soudu; při rozhodování o něm soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem."* Výsledkem této úvahy je pak závěr, zda účastníkovi je možné přiznat osvobození od soudních poplatků či nikoliv (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2008, č. j. 1 As 63/2008 - 34, či rozsudek ze dne 29. 5. 2012, č. j. 2 As 18/2012 – 18).

[9] V nyní posuzovaném případě Nejvyšší správní soud neshledává, že by krajský soud toto vodítko nerespektoval. Krajský soud ve svém rozhodnutí v rámci posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. dostatečně vážil konkrétní okolnosti daného případu, když hodnotil nejen samotnou výši příjmů stěžovatelky a množství jejích disponibilních finančních prostředků, ale i další okolnosti, např. vlastnictví či spoluvlastnictví řady nemovitostí, když v jedné z nich i bydlí, a proto z důvodu absence nájemného má fakticky i nižší náklady na bydlení, anebo její možnosti si tyto finanční prostředky opatřit. Způsob posouzení žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků ze strany krajského soudu i jeho samotný závěr, že stěžovatelka má při svých majetkových poměrech dostatek prostředků na zaplacení soudního poplatku, se tak Nejvyššímu správnímu soudu jeví jako správný.

[10] Ani argumenty stěžovatelky uvedené v kasační stížnosti nepřesvědčily Nejvyšší správní soud o nesprávnosti závěru krajského soudu. K námitce stěžovatelky, že krajský soud dostatečně nezohlednil její výdaje na domácnost a další konkrétní okolnosti (dlouhodobá nemoc, splátka úvěrů), považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné zdůraznit, že již v usnesení ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publikovaném pod č. 537/2005 Sb. NSS, vyslovil, že *„povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud*

účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.“ (srov. obdobně např. rozsudek ze dne 3. 8. 2011, č. j. 2 Afs 36/2011 - 81). Břemeno tvrzení i důkazní leželo tedy výhradně na stěžovatelce; ta je však neunesla, přičemž uvedené nedostatky se stěžovatelce nepodařilo bezezbytku rozptýlit ani v kasační stížnosti. Krajský soud vycházel z údajů obsažených v „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudního poplatku“ ze dne 13. 9. 2012 a z dalších podkladů, které mu poskytla sama stěžovatelka (č. l. 15 – 21 spisu krajského soudu), nicméně stěžovatelka v nich nijak nevyčíslila výdaje na vedení domácnosti ani mimořádné výdaje spojené se splácením úvěru na rekonstrukci sklepa, o nichž se nově zmiňuje až v kasační stížnosti. Stejně tak stěžovatelka blíže nekonkretizovala své tvrzení o omezených příjmech z důvodu dlouhodobé nemoci, kterým odůvodňuje podání své žádosti, když v citovaném Potvrzení ze dne 13. 9. 2012 pouze uvádí, že je „*od 13. 8. 2012 v pracovní neschopnosti*.“

[11] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatelky jako nedůvodnou se shora uvedených důvodů zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

[12] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, tak že mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu